СМИ Газета «Отырар алкабы» (объявление).

Әбунәсір әл-Фараби: «Ғылым мен білімді өзің үшін емес, өзгелер үшін де ізде...»

Газет 1935 жылдың 22 маусымынан шыға бастады

Отырар алқабы

Аудандық қоғамдық-саяси апталық газет

№29 (8510). Жұма, 18 шілде 2025 жыл.

• Аудан жаңалықтары

МАҚТА ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ДАМУЫНА СЕРПІН БЕРЕТІН СЕМИНАР-КЕҢЕС ӨТТІ

Ауданымызда «Мақта дақылын жаңа технологиямен суарудың тиімділігі» тақырыбында облыстық семинар-кеңес өтті.

Облыс әкімдігі мен облыстық прокуратураның, Ауыл шаруашылығы басқармасы мен Отырар, Арыс әкімдіктерінің, «Түркістан» ӘКК-нің ұйымдастыруымен өткен семинардың мақсаты – салаға заманауи агротехнологияларды енгізу арқылы өнімділікті арттыру, шаруаларға су үнемдеуді үйрету, тыңайтқыштарды тиімді пайдалануды түсіндіру, мақта өндірісінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру және оны халықаралық талаптарға бейімдеу жолдарын талқылау.

Бағдарлама аясында қатысушылар «Түркістан мақта агроөнеркәсіптік кешені» ЖШС аумағында егілген мақта алқабымен танысты. Ауыл шаруашылығы дақылдарына қажет тұқым, көшет, органикалық және минералды тыңайтқыштар, биоагенттер, агродрондар, гербицидтер мен пестицидтер сатушылардың көрмесі ұйымдастырылды.

Түркістан облысының әкімі Нұрлан Көшеров қатысып, семинар-кеңесті ашып берді.

– Халықтың әл-ауқатының жоғары болуы – агроөнеркәсіптік кешеннің дамуымен тығыз байланысты. Бұл ретте су үнемдеу технологияларын енгізу маңызды. Мемлекет басшысы аграрлық салаға ерекше көңіл бөліп, инновациялық амал-тәсілдерді енгізуді тапсырды. Облыста ауыл шаруашылығында жыл сайын 1 трлн теңгеден астам қаржының өнімі өндіріліп, республикада жетекші орында. Өңірде 90 мыңға жуық агроқұрылым жұмыс істейді. Бұл республикалық көрсеткіштің 31 пайызын құрайды. Осы орайда, 1 млн ауыл тұрғынының әлеуметтік жағдайы ауыл шаруашылығына тікелей қатысты. Қазіргі таңда өзекті мәселелердің бірі – су тапшылығы. Өңірде су үнемдеу технологияларына көшу арқылы мәселені шешу қарқын алды. Биыл 27 мың гектарға су үнемдеу технологияларын енгізу жоспарланып, биыл 59 мың гектар алқапқа енгізіледі. 2030 жылға дейін осы әдіспен суарылатын жердің 50 пайызы қамтылады. Қолжетімділікті арттыру үшін жылдық қуаттылығы 113 мың гектарды қамтитын жергілікті 4 кәсіпорын іске қосылды. Нәтижесінде мақта дақылының дәстүрлі әдіспен орташа гектарына 25 центнерден өнім алынса, жаңа технология есебінен өнімділік 3 есеге дейін немесе гектарына 60 центнерден өнім алуға мол жетістігін отыр. Жұмыстар жалғасады. Агроқұрылымдарды жан-жақты қолдауға және мәселелерді бірлесе шешуге әзірміз. Бүгінгі семинар шаруаларға серпіліс пен мол мағлұматтар береді деп сенемін, – деді Нұрлан Оралбайұлы.

Жиынға ғалымдар, құқық қорғау органдары өкілдері, ғалымдар, жауапты басқармалар мен бөлімдердің басшылары, аудан, қала және ауылдық округтері әкімдері, агроқұрылым жетекшілері, кәсіпкерлер, мақта өсірумен айналысатын шаруа қожалықтарының иелері арнайы шақырылды. Семинар-кеңесте облыс әкімінің орынбасары Нұрбол Тұрашбеков модераторлық етіп жүргізді. Семинар-кеңесте спикерлер тақырып аясында бірқатар бағыттарға тоқталып, ой-пікірлерін ортаға салды.

Түркістан облысының прокуроры Мұрат Тлеубердиев «Мемлекет басшысының инвестицияларды қорғауды қамтамасыз ету бойынша берілген тапсырмасының орындалу барысы», «Түркістан мақта агроөнеркәсіп кешені» ЖШС Бас директоры Янь Цзюань «Түркістан облысындағы жоғары сапалы мақта егу базасын салу және пайдалану жолдары», «Мақта және бақша ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясы» ЖШС басшысы Амандық Қостаков «Бәсекеге қабілетті отандық мақта сортын өсіру», «Таймас 2024» ЖШС басшысы Болат Құрақбаев «Отырар ауданында мақта дақылын суарудағы іс жүзінде тәжірибесімен бөлісу», «БНК АГРО» ЖШС директоры Нигели Бейсенбаев «Су үнемдеу технологияларын енгізудің тиімділіктері» тақырыбында сөз қозғады.

Айта кетейік, бүгінде аймақта «BNK Group LTD» ЖШС-нің жылына 1000 дана (50 мың га) жаңбырлатып суару машиналарын шығаратын зауыты және «14,0 мың га тамшылатып суару өндірісі» кәсіпорны, жылына 9,0 мың га тамшылатып суару жүйесін шығаратын «Тұран су» ШЖҚ МКК-нің кәсіпорны, жылына 40 000 га тамшылатып суару желісін өндіретін «XINJANG IRRIGATION» компаниясының кәсіпорны жұмыс істеп тұр.

Түркістан облысында 2025-2026 жылдары толық циклді мақта-тоқыма кластерін құру көзделген. Қазақстанда теңдесі жоқ инвестициялық ірі жоба негізінде 4 мақта өңдеу мен толыққанды тоқыма кешені жүзеге асырылады. Алып айтқанда, егіс алқабынан бастап иіру өндірісі, мата шығару мен бояу, өңдеу және дайын өнімге дейінгі барлық кезеңді қамтиды. 30 000 гектардан астам алқапта заманауи су үнемдеу технологиялары енгізіліп, мақта өсіріліп жатыр. Жергілікті тұрғындар жұмыспен қамтылады.

«Отырар-ақпарат».

• Аудан жаңалықтары

ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ ТИІМДІЛІГІМЕН ТАНЫСТЫ

Түркістан облысында мемлекет тарихында тұңғыш рет бір мезгілде 32 мың гектар жерге тамшылатып суару технологиясы енгізіліп отыр. Бұл бастама мақта шаруашылығының дамуына тың серпін береді. Түркістан облыстық мәслихатының депутаттары мен кәсіпкерлер «Түркістан мақта агроөнеркәсіптік кешені» ЖШС аумағында егілген мақта алқабымен танысты. Заманауи агротехнологияларды енгізу арқылы өнімділікті арттырған инвестициялық жобаның тиімділігін көзбен көрді. Аралау барысында халық қалаулылары мен кәсіпкерлерге компания өкілдері су үнемдеудің тәсілдері, тыңайтқыштарды тиімді пайдаланудың жолдары, мақта өндірісінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағыттарын айтып берді. Қазіргі таңда су тапшылығы елімізде ғана емес, әлемдік мәселелердің бірі. Бұл бағытта Түркістан облысы су үнемдеу технологияларын кешенді түрде жүзеге асыруда. Биыл 27 мың гектарға су үнемдеу технологиясын енгізу жоспарланып, 90 мың гектар алқапқа енгізіледі. 2030 жылға дейін осы әдіспен суарылатын жердің 50 пайызы қамтылмақ. Кездесу барысында депутаттар мен кәсіпкерлер кәсіпорын басшылығымен тәжірибе алмасып, бірқатар бағыттарға тоқталып, ой-пікірлерін ортаға салды және сұрақтарына жауап алды. Түркістан облыстық мәслихатының төрағасы халықтың әлеуетін арттыру үшін агроөнеркәсіптік кешенді дамыту маңызды екенін атап өтті. «– Мемлекет басшысы аграрлық салаға ерекше көңіл бөліп, инновациялық әдіс-тәсілдерді енгізуді тапсырды. Облыста ауыл шаруашылығында жыл сайын 1 трлн теңгеден астам қаржының өнімі өндіріліп, республикада жетекші орында тұр. Жаңа технология есебінен өнімділік 3 есеге дейін өсуде. Гектарына 60 центнерден өнім алуға қол жеткізіп отыр. Мұндай игі іске біз қашанда қолдау білдіруіміз қажет. Бұл сапар тәжірибе алмасуға мол мүмкіндіктер беріп отыр» – деді Нұралы Оспанқұлы. Облыс әкімінің орынбасары Талғат Қозбеков өңірде 2025-2026 жылдары толық циклді мақта-тоқыма кластерін құру көзделгенін және Қазақстанда теңдесі жоқ инвестициялық ірі жоба негізінде 4 мақта өңдеу мен полиэстер тоқыма кешені жүзеге асырылатынын айтты. «Аманат» партиясы Түркістан облыстық филиалы төрағасының орынбасары, облыстық мәслихаттың депутаты Қалыйма Жантөреева кәсіпорынның жұмысын жоғары бағалап, жергілікті тұрғындарды жұмыспен қамту әр отбасыға қуаныш сыйлайтынын атап өтті.

"Отырар-ақпарат".

АУДАНДЫҚ МӘСЛИХАТТЫҢ КЕЗЕКТІ СЕССИЯСЫ

Жуырда аудандық мәдениет сарайының кіші мәжіліс залында сегізінші сайланған Отырар аудандық мәслихатының кезекті жиырма алтыншы сессиясы өтті. Сессияны мәслихат төрағасы Уалихан Ұзақов жүргізіп отырды. Сессия отырысына аудан әкімі Қайрат Жолдыбайұлы, аудандық мәслихат депутаттары, аудан әкімінің орынбасарлары, тиісті бөлімдер мен мекеме басшылары, ауыл әкімдері мен БАҚ өкілдері қатысты. Жиынның күн тәртібінде 8 мәселе қаралды. Атап айтқанда 2024 жылға арналған аудандық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті бекіту туралы. Отырар ауданының ауылдық округтері бюджеттерінің 2024 жылғы атқарылуы жөніндегі есептері туралы. Отырар аудандық мәслихатының 2024 жылғы 24 желтоқсандағы №22/126-VIII «2025-2027 жылдарға арналған аудандық бюджет туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы, Отырар ауданының жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі 2025-2029 жылдарға арналған жоспарын бекіту туралы; Отырар ауданының көшелеріне атау беру және қайта атау бойынша ұсыныстарды енгізу туралы; Отырар аудандық мәслихатының 12 шілде 2024 жылғы № 17/95-VIII «Отырар ауданы әкімдігінің дербес құрамына келісім беру туралы» шешіміне өзгеріс енгізу туралы. Отырар аудандық мәслихатының 12 қаңтар 2023 жылғы №2/8-VIII «Отырар ауданы әкімдігінің жанындағы құқық бұзушылық профилактикасы жөніндегі ведомствоаралық комиссиясының құрамын бекіту туралы» шешіміне өзгеріс енгізу туралы. Отырар аудандық мәслихатының 2024 жылғы 12 шілдедегі №17/97-VIII «Отырар ауданы әкімдігі жанындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі комиссия құрамын бекіту туралы» мәселелер қаралып, дауысқа салынды. Жиында сессия қарауына енгізілген мәселелер бойынша аудандық экономика және қаржы бөлімінің басшысы Асқар Колбай, аудандық мәдениет, тілдерді дамыту, дене шынықтыру және спорт бөлімінің басшысы Сағынтай Құтлыбай, аудандық жер қатынастары бөлімінің басшысы Біржан Өмір баяндама жасап, атқарған жұмыстары мен алда тұрған міндеттері жайлы атап өтті. Аудандық және ауылдық округтердің бюджеттерін бекіту, жайылымдық жерлерді пайдалану, аудан көшелеріне атау беру сынды бірқатар мәселелер аудандық мәслихаттың бірлескен тұрақты комиссияларының отырысында жан-жақты қаралып, ұсынылды. Талқылау кезінде тиісті сала басшылары хабарлама жасап, депутаттар тарапынан қойылған сұрақтарға жауап берді. Тұрақты комиссиялардың мәжілісінде күн тәртібіндегі мәселелер әбден пысықталып, талқыланғандықтан сессияда айтылған ұсыныстар қолдау тауып, шешім жобалары бір ауыздан бекітілді. Сессия жұмысын қорытындылаған аудандық мәслихат төрағасы Уалихан Ұзақов барлық пайдаланылған бюджет қаржысы қойылған мақсаттар мен міндеттерді шешуге бағытталуы қажет екендігін айта келе, олар нақты нәтиже беруі тиіс екенін атап өтті. Сессия отырысында аудан әкімі Қайрат Жолдыбайұлы ауданды дамытуға арналған бағдарламаларды қабылдауда және оны бекітуде депутаттар корпусының жұмысының маңыздылығын айта келе, алдағы істерге сәттілік тіледі.

"Отырар-ақпарат".

АУДАН ӘКІМІНІҢ КЕЗЕКТІ ЖЕКЕ ҚАБЫЛДАУЫ ӨТТІ

Отырар ауданы әкімінің ашық форматтағы жеке қабылдауы тұрақты түрде өткізіліп келеді. Бүгін аудан басшысы Қайрат Жолдыбайұлы кезекті рет азаматтарды жеке мәселелері бойынша қабылдап, өтініштерін тыңдады. Қабылдауға жазылған 14 азамат өздерін толғандырған мәселелерді ортаға салып, шешімін табуына қолдау көрсетуін сұрады.

Қабылдауға құқық қорғау органдарының және аудандық бөлім басшылары мен жауапты ауыл әкімдері қатысып, мәселелердің тиістілігіне қарай жауап беріп отырды. Аудан басшысы әр тұрғынның мәселесін мұқият тыңдап, оларды тиімді шешу жолдарын түсіндірді және жауапты басшыларға нақты тапсырмалар берді.

Қабылдауға жазылған азаматтардың өтініштерінің басым көпшілігі әлеуметтік көмек алу, ағын су, жайылымдық жер, тұрғын үй алу, жұмыссыздық, жолдарды жөндеу, электр жарығының жиі сөнуі секілді мәселелер болды.

Тұрғындарды мұқият тыңдаған аудан әкімі әрбір мәселені жан-жақты қарап, заңдылығына қарай жауап берді. Бірқатар мәселелер сол жерде шешімін тауып жатса, кейбір мәселелердің оңтайлы шешілуі үшін тиісті бөлім басшыларына тапсырма беріп, өз бақылауында болатынын жеткізді. Тұрғындар тарапынан түскен ұсыныс-пікірлер мен өтініштер хаттамаға енгізілді.

"Отырар-ақпарат".

• Аудан жаңалықтары

ЖОСПАРЛЫ ТАПСЫРМАЛАРДЫҢ ОРЫНДАЛУ БАРЫСЫ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Аудан әкімі Қайрат Жолдыбайұлының төрағалығымен апталық аппараттық мәжіліс өтті. Мәжілісте мақсатына сай игерілмеген жерлерді қайтару және аудан әкімінің хаттамалық тапсырмаларының орындалуы туралы мәселелер қаралды.

Күн тәртібіндегі бірінші мәселе бойынша аудандық жер қатынастары бөлімінің басшысы Б.Әшір аудан аумағында мақсатына сай игерілмеген жерлерді қайтару мәселесі бүгінгі күнге өзекті екенін атап өтіп, атқарылып отырған жұмыстарды баяндады.

Мұнан соң күн тәртібіндегі екінші мәселе бойынша аудан әкімі аппараты ұйымдастыру-инспекторлық бөлімінің басшысы М.Кизбаев жалпы жыл басынан бастап аудан әкімінің төрағалығымен өткен кездесулерінде және ауыл тұрғындарымен кездесулерінде берілген тапсырмалардың орындалуы туралы баяндап, дербес бөлім басшылары мен ауыл округтері тарапынан орын алған кемшіліктер туралы атап өтті.

Мәжілісте аудан басшысы берілген жоспарлы тапсырмалардың орындалуына тоқталып, ауылдық округі әкімдері мен мекеме, бөлім басшыларына күнделікті жұмыс жүргізу жөнінде нақты тапсырмалар жүктеді. Салаларға қатысты көрсетілген кемшіліктермен нақты жұмыс жүргізуді тапсырып, жұмыс өз деңгейінде атқарылмаған жағдайда салаға жетекшілік ететін аудан әкімінің орынбасарынан бастап жауапты басшыларға дейін шара көрілетіндігін ескертті.

"Отырар-ақпарат".

ҮМІТКЕРЛЕРДЕН ҚҰЖАТ ҚАБЫЛДАУ АЯҚТАЛДЫ

2025 жылғы 1 маусымында басталған Президенттік жастар кадр резервіне төртінші іріктеуге еліміздің жас мамандары жоғары қызығушылық танытты.

Бір айда жобаның pkrezerv.gov.kz ресми сайтында 31 859 адам тіркеліп, оның ішінде 7 436 кандидат іріктеудің келесі кезеңіне жолданды.

Кандидаттардың орташа жасы 31-де, ал орташа еңбек өтілі 8,9 жасты құрады. Бұл ретте кандидаттардың 34,2%-ында басқару тәжірибесі бар.

Қатысушылардың географиясы елдің барлық аймақтарын қамтыған. Өтінімдердің ең көп саны Астана қаласынан (1840 немесе 24,8%), Түркістан облысынан (553 немесе 7,4%), Алматы қаласынан (490 немесе 6,6%), сондай-ақ Қызылорда (420 немесе 5,7%) және Жамбыл (402 немесе 5,4%) облыстарынан келіп түсті.

Кандидаттар мемлекеттік қызмет (4147 немесе 55,8%) пен өзге салаларды (3289 немесе 44,2%) қоса алғанда, кәсіби қызметтің әртүрлі салаларынан құралып отыр.

Кандидаттар арасында 4 741 адам бакалавриат деңгейінде жоғары білімге, 2 550 адам магистрант, 145 адам доктор дәрежесіне ие.

Сондай-ақ кандидаттар арасында 863 шетелдік жоғары оқу орындарының түлектері, 306 «Болашақ» бағдарламасының стипендиаттары, 238 Президент жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының түлектері бар.

Іріктеудің келесі кезеңіне жіберілген кандидаттар 2025 жылғы

15 шілде сағат 23:59-ға дейінгі мерзімде «Мәтіндік ақпаратпен жұмыс істеу қабілетін бағалау» тестілеуге жазылуы қажет.

Жазылу мүмкіндігі өтінімнің қабылданғаны туралы хабарлама алған сәттен бастап қолжетімді.

Қатысушы жобаның pkrezerv.gov.kz ресми сайтындағы жеке кабинетінде ұсынылған уақыттардың ішінен тестілеу өтетін уақытын таңдауы керек.

Іріктеуге қатысушы барлық кандидаттарға сәттілік тілейміз!

ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Түркістан облысы бойынша департаменті.

ОТЫРАР АУДАНЫНЫҢ АҚҚҰМ, АҚТӨБЕ ЖӘНЕ ОТЫРАР АУЫЛДЫҚ ОКРУГТЕРІ ӘКІМДЕРІНІҢ САЙЛАУ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМА

2025 жылғы 13 шілдеде Отырар ауданының Аққұм, Ақтөбе және Отырар ауылдық округтері әкімдерінің сайлауы өтті.

Отырар аудандық аумақтық сайлау комиссиясы «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 14-бабының 9) тармақшасына, 44-бабының 2-тармағына, 113-10-бабына сәйкес учаскелік сайлау комиссияларының Отырар ауданының Аққұм, Ақтөбе және Отырар ауылдық округтері әкімдерін сайлау нәтижелері туралы хаттамасының негізінде сайлау қорытындыларын белгіледі:

Аққұм ауылдық округі әкімінің сайлауы бойынша сайлаушылар тізіміне 845 азамат енгізілді, олардың 572 дауыс берді.

Әр кандидат үшін берілген дауыстар саны:

Жандарбеков О.Б. – 54; Жанжигитова Н.Б. – 420; Зерпабаев Ж.А. – 87; «Барлығына қарсы» – 0.

1979 жылы туылған, Аққұм ауыл округі әкімі аппаратының бас маман-іс басқарушысы, Түркістан облысы, Отырар ауданы, Аққұм ауылының тұрғыны, «Аманат» партиясынан ұсынылған Жанжигитова Нурсулу Беделхановна Аққұм ауылдық округінің әкімі болып сайланды.

Ақтөбе ауылдық округі әкімінің сайлауы бойынша сайлаушылар тізіміне 1008 азамат енгізілді, олардың 645 дауыс берді.

Әр кандидат үшін берілген дауыстар саны:

Бакбергенов А.Б. – 486; Касымбеков Е.Т. – 83; Кизбаев М.Ш. – 63; «Барлығына қарсы» – 0.

1990 жылы туылған, Талапты ауыл округі әкімі аппаратының бас маман-есепшісі, Түркістан облысы, Отырар ауданы, Шәуілдір ауылының тұрғыны, «Аманат» партиясынан ұсынылған Бакбергенов Арапбай Бақытбекұлы Ақтөбе ауылдық округінің әкімі болып сайланды.

Отырар ауылдық округі әкімінің сайлауы бойынша сайлаушылар тізіміне 3164 азамат енгізілді, олардың 2171 дауыс берді.

Әр кандидат үшін берілген дауыстар саны:

Бейсенов Д.А. – 226; Мауленкулов С.Т. – 271; Тлабаев Б.Т. – 1664; «Барлығына қарсы» – 0.

1981 жылы туылған, Отырар ауыл округі әкімі аппаратының бас маман - іс басқарушы, Түркістан облысы, Отырар ауданы, Шәуілдір ауылының тұрғыны, «Аманат» партиясынан ұсынылған Тлабаев Бауыржан Тоқтарханұлы Отырар ауылдық округінің әкімі болып сайланды.

Отырар аудандық аумақтық сайлау комиссиясы.

МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛ — ЕЛ БІРЛІГІНІҢ НЕГІЗІ

Тіл — ұлттың ең басты байлығы, рухани қазынасы. Әр халықтың өзіне тән ана тілі бар, ол – сол ұлттың жүрегі, жаны мен болмысы. Қазақстан Республикасы үшін мемлекеттік тіл — қазақ тілі. Ол тек бір ұлттың ғана емес, бүкіл қазақстандықтардың басын біріктіретін күшке айналуы тиіс. Еліміздің Ата заңында қазақ тілі — Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі деп нақты жазылған. Бұл — тілге берілген заңдық мәртебе ғана емес, оның қоғамдағы орны мен маңызын көрсететін басты құжат. Мемлекеттік тіл — ел басқару, білім беру, мәдениет, ақпарат құралдары және күнделікті өмірде кең қолданылуы тиіс тетік. Мемлекеттік тіл — тек қарым-қатынас құралы емес, ол — елді біріктіретін идеологиялық негіз. Тіл арқылы ұрпақтан-ұрпаққа мәдениет, салт-дәстүр, тарихи сана мен ұлттық рух жалғасады. Сондықтан тілдің тағдыры — ұлттың тағдырына тікелей байланысты. Егемендік алған жылдан бері елімізде қазақ тілінің мәртебесін көтеру бағытында көптеген ілгерілеушіліктер болды: "Тіл туралы" заң қабылданды, білім беру мекемелерінде қазақ тілі басты пәнге айналды, мемлекеттік қызметке орналасу үшін тіл білу талап етіледі. Бірақ бұл бағыттағы жұмыстар жүйелі түрде жалғасуы қажет. Бүгінде Қазақстан — көпұлтты мемлекет. Осындай жағдайда мемлекеттік тілді біріктіруші фактор ретінде дамытып, әрбір азаматтың оны үйреніп, еркін меңгеруіне жағдай жасау — мемлекеттің басты міндеттерінің бірі. Ғылыми тұрғыда, тіл тек коммуникативтік қызмет атқарып қоймай, әлеуметтік, интеграциялық және аксиологиялық (құндылықтық) функцияларды да орындайды. Лингвист ғалым Э. Хаугеннің айтуынша, тіл — ұлттық бірегейлікті сақтау мен дамытудағы басты құрал болып табылады. Сонымен қатар, А. Байтұрсынұлы: «Тілі жоғалған жұрттың өзі де жоғалады» деп, тіл мен ұлттың тағдырын қатар қарастырған.

Мемлекеттік тілдің ел бірлігіне ықпалы — тарихи тәжірибемен де дәлелденген. Мысалы, Еуропа елдерінде (Франция, Германия, Польша) ортақ мемлекеттік тіл халықтың тұтастығын сақтап, ұлттық идея төңірегінде бірігуіне жол ашқан. Қазақстан жағдайында қазақ тілі - этностық шеңберден шығып, бүкілхалықтық тілге айналуға ұмтылып отыр. Мемлекет бұл үшін бірқатар бағдарламалық құжаттарды іске асыруда. Соның бірі — "Тілдерді дамыту мен қолданудың 2020–2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы", ол тіл саясатын жаңғыртып, тіл үйренуге қажетті инфрақұрылымды дамытуды көздейді.

Қорытындылай келе, мемлекеттік тілдің болашағы — әрқайсымыздың қолымызда. Тілімізді құрметтеу, үйрену және қолдану — бұл елімізге деген шынайы патриоттық көзқарастың белгісі. Егер біз мемлекеттік тілді шын жүректен қабылдап, қолданатын болсақ, бұл — ел бірлігі мен тұрақтылығының басты кепілі болмақ.

Ерғазы Құрманғазыұлы ШАЯХМЕТОВ,
Тілдерді оқыту және дамыту орталығының қазақ тілі маманы.

• Отырар - 90

«КӨНЕ ОТЫРАРДЫ ҚАЙТА ТҮЛЕТКЕН ДАРА ТҰЛҒА» ДҮЙСЕНБАЙ АЛТЫНБЕКОВ

Биыл ауданымыз үшін ерекше тарихи жыл! Отырар ауданының құрылғанына 90 жыл. Осы мерейтой аясында ауданымыздың өткені мен бүгініне үңіліп, тарихи деректер мен әдеби шығармалар арқылы оның шынайы болмысын көрсетуде, ауданның тарихын тереңнен таныта, елге еңбегі сіңген тұлғаларды насихаттау, дәріптеу, келешек ұрпаққа жеткізу мақсатымыз. Осы орайда ауданымыздың құрылуына себеп болған тұлғалардың бірегейі, ұйымдастырушылардың бірі, ауданымыздың Совет атқару комитетінің тұңғыш төрағасы, жерлесіміз Дүйсенбай Алтынбековтың өмірі бүгінгі ұрпақ үшін өнеге.

Ол 1889 жылы осы күнгі Түркістан облысының, Отырар ауданындағы Маяқұм ауылынан 3 шақырым жердегі Бұқарбай көлі маңында дүниеге келген. Жас кезінде ауыл молдасынан оқып, арабша хат таныды. Дүйсенбай әкесінен 6 жасында, әжесінен 14 жасында айрылып тұл жетім қалады. Ата-анасыз қалған Дүйсенбай күн көру үшін Ташкент жаққа кетіп, сондағы Зеңгі ата қыстағында Батшахан, Баймен деген байларға жалданып жұмыс істеді. Ал, 1916-1920 жылдары Ташкент қаласындағы нау-байхандағы қару-жарақ қоймасында жұмысшы, қарауыл болып істеді.

Ұлы Қазан революциясының шапағатын жас Дүйсенбай Ташкент қаласында сезінді. Жаңа үкімет кедейлер үшін екенін, оларға бостандық пен еркіндік берілетінін, бақытты болашаққа, білімге даңғыл жол ашылғанын ол сол кезде-ақ мықтап ұғынды. Сондықтан жастайынан зерек, алғыр ойлы жас Дүйсенбай ауыл молдасынан алған азғана арабша сауатты қанағат тұтпады. Ол қалай да жаңаша оқып, білім мен мамандық алуды, сөйтіп, жаңа дәуір – Советтік өмірден өзінің лайықты орнын табуды армандады. Осы мақсатпен 1921 жылы Ташкент қаласындағы мұсылман кеңестік техникумында оқып, юристік мамандық алғаннан кейін 1922-1923 жылдары Түркістан қаласында сотта арыз тіркеуші, одан кейін соттың орындаушысы болды. 1923-1929 жылдары Шымкент, Әулие-Ата (қазіргі Жамбыл), Қазалы уездік прокуратурасының көмекшісі қызметін атқарады. Ол 1927 жылы партия қатарына қабылданады.

1929 жылы жалынды атақты революционер Аманкелді Имановтың ауылы Торғайда байлардың бүлігі басталады. Міне, осы контрреволюциялық қозғалысты жою, онда Советтік заңдылық пен тәртіп орнату үшін республикадағы прокуратура саласында біраз жыл жұмыс атқарып, тәжірибе жинақтаған табанды заң қызметкері Дүйсенбай Алтынбеков Торғай ауданына прокурор етіп жіберіледі. Бұл жұмыста ол 1930 жылдың шілде айына дейін болады.

Совет үкіметі орнағанымен кедейлердің күн көрісі айтарлықтай өзгере қоймаған еді. Халықтың арманы өзеннен су шығарып, егін егіп тойшылыққа жету еді. Дәл осы мезгілде, яғни 1930 жылы шілде айында Торғай ауданының прокуроры Дүйсенбай Алтынбеков ондағы жағдай қалыпқа келіп, тыныштық орнаған соң екі жылдық кезекті демалысын алып, туған ауылына келеді. Екі-үш күн туыстарымен сәлем беріп, елдің жағдайымен, шаруалардың өмірімен танысады. Ол кезде ру-ру болып бөлініп отыратын әр ауылдың өкілдері келіп, оған Торғайдағы прокурорлық жұмысты қойып, Арыс өзенін байлап, су шығарып, егін егуге басшылық жасауды, сөйтіп, халықты тойшылыққа жеткізу жөнінде өтініш-тілек айтып қолқа салады. Дүйсенбай бұл ісіп қолға алады. Темір станциясындағы сол кездегі партия ұясының хатшысы Бегім Басовпен ақылдасып, канал қазу, өзенді тоғандау мәселесін, оны бастауды шешу үшін халық саны көбірек осы Темірде халықтың жиынын өткізуді ұйғарды. Халық «Шәуілдір сьезі» деп атап кеткен жиынға ауыл тұрғындары түгел жиналды. Оның шешімі бойынша Дүйсенбай Торғайдағы прокурорлық қызметтен босатылып, суландыру жүйелерін басқару үшін осында қалдырылады.

Осылайша Отырар өңірінде бұрын-соңды болып көрмеген қазу жұмыс, жаңа дәуір басталған еді. Ешқандай да техниканың көмегінсіз, кетпенмен қаруланған халықтың қажырлы еңбегінің арқасында қыс жағдайында 5 - айда яғни, 1931 жылдың наурыз айына дейін 31шақырым бас канал қазылып бітті. Осы жылдың көктемінде канал бойында 5 колхоз ұйымдастырылды.

Колхоздар: «Абай», «Жаңаарық», «Отырар», «Кеңес», «Қызыл Түркістан» деп аталды. Колхоздардың алғашқы төрағалары: -Тұрғанбай Боташбаев, Арқабай Құрманбаев, Ордабай Бөйімшов, Жарас Рүстемовтер болды.

Жыл өткен сайын колхоздар көбейе берді. 1935 жылы Шәуілдір ауданы ұйымдастырылды. Ұлы Отан соғысы қарсаңында ауданда он сегіз колхоз бен «Шәуілдір» қаракөл қой совхозы және «Темір» асыл тұқымды түйе заводы болды.

Осы оманның қазылуы халықты отырықшы өмірге әкелді. 1931-32 жылдардағы қолдан жасалған алапат ашаршылық Отырар өңірін айналып өтті. Оманарық әлі де халық кәдесіне молынан жарап келеді. Бытыраңқы елдің бірігуіне, ашаршылықтан аман қалуына, ауданның құрылуына ұйытқы болған бас оманымызға алғаш рет су шыққанына биыл тоқсан төрт жыл толып отыр.

Дүйсенбай Алтынбеков 1931-1933 жылдары Шәуілдір құрылысы басқармасының бастығы, 1933-1935 жылдары Шәуілдір МТС-ның директоры болды. Оңтүстік Қазақстан облыстық партия комитетінің 1935 жылғы 16 ақпандағы қаулысымен Шәуілдір Түркістаннан бөлініп, өз алдына аудан болғанда оның атқару комитетінің тұңғыш төрағасы болып Дүйсенбай Алтынбеков сайланды.

Ол Торғай, Шәуілдір аудандық партия комитеті бюросының, Оңтүстік Қазақстан облыстық атқару комитетінің, Қазақстан Орталық Атқару Комитетінің мүшесі, Қазақ ССР Жоғарғы Советінің депутаты болды. Колхозшылардың Бүкілодақтық бірінші съезіне аудан делегациясын бастап барды. Дүйсенбай 1936 жылы жазда СОКП Орталық Комитеті жанындағы жоғарғы партия мектебіне оқуға жіберілді.

Ол 1937 жылы 24 желтоқсанда «халық жауы» деген жаламен 39 жасында жазықсыз тұтқынға алынды. Еліміздің шығысындағы белгісіз бір түрмеде 1943 жылы 45 жасында дүние салды. 1956 жылы Дүйсенбай ақталып, оған жабылған жала толық алынды.

Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің 1989 жылғы 30 наурыздағы бюро-сының қаулысымен Дүйсенбай Алтынбековтің партиялылығы 1927 жылғы стажымен қалпына келтірілді.

Ауданымыздың күре тамыры кейінде елі басшылық етіп қаздырған орталық канал аты бұл күнде Дүйсенбай Алтынбековтың есімімен аталады.

Осы орайда Қазақстанның Халық жазушысы, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Ғафу Қайырбековтің мына бір:

«...Жалғыз қазық – мына жұрт,
Мен дүниеге туған жер.
Жалғыз тұтам шуда жіп,
Кіндігімді буған жер.
Туған жермен байлаған,
Кетпестей ғып кіндіктен,
Бар ма екен деп ойлаймын,
Мықты нәрсе сол жіптен»

-деген өрнекті өлең жолдары тағдыр-талайын туған топырағынан бөлек қарай алмайтын Дүйсенбай Алтынбеков сияқты перзенттерге арналғандай көрінеді.

Қазақстанның халық ақыны Әселхан Қалыбекованың 1998 жылы Дүйсенбай Алтынбековке 100 жыл толуына орай «Ағатай, риза болсын аруағың» деп аталатын өзінің өлеңінде сол уақыттағы халықтың тұрмыс жағдайын, каналдың қаншалықты еңбекпен қазылғанын көз алдымызда болғандай қылып керемет суреттеген:

Кез еді ол малы жоқтың аз бағасы,
Советке елдің түрлі көз қарасы.
Жетімі жетіліп кеп Дүйсенбайдай,
Елімнің ту ұстады өз баласы.

Қиын шақ ел сауатсыз жүдеу еді,
Жаралының қарны тоқ тілегені.
Жұртымды қиындықтан құтқарам деп,
Сенгені білімі мен жігері еді.

Секілді түлеп ұшқан бала қыран,
Жарқылдап от шашатын жанарынан.
Дауысы мың кетпеннің қосылғанда,
Каналдың бу ұшатын табанынан

Күштілер әлсіздерді жақтырған ба,
Сай қылып сом білекті соқтырғанда.
Әр кетпен топырағы он бес келі,
Тартатын аталарым лақтырғанда.

Су ақты өмір нәрі сарқыраған,
Жан қалмай қуанбаған, шалқымаған.
Диірменнің дуыр тасын дөңгелеткен,
Азамат Алтынбеков алтын адам.

Қым-қуыт көзін тауып шаруаның,
Айтылмай қалып еді ару әнін...
Оқыған өлеңменен құранымa,
Ағатай, риза болсын аруағың.

Дүйсенбай Алтынбеков елдің бірлігі мен халықтың бірлігін ту еткен тұлғамыздың ерлік пен батыл шешім қабылдауы ұрпақ санасын еліне, туған жеріне деген сүйіспеншілікке жол көрсететін өмір жолы, атқарған қызметі айқын дәлел емес пе. Осындай нар тұлғаларымыз халқының санасында мәңгі қала бермек.

Ерлан ТӨЛЕГЕНОВ,
"Руханият-Әбу Нәсір әл-Фараби музейі" МКҚК-ның экскурсия жүргізушісі.

• **Майлықожа Сұлтанқожаұлының туғанына 290 жыл толуына орай**

Қазақ әдебиетінің аса мол, аса бай саласы ауыз әдебиеті - фольклоры десек, Қаратау, Қазығұрт өңірлері мен Сыр бойында осы рухани әсемдіктің көркем үлгілері сақталып жеткен ауыз әдебиетіміздің талай-талай нұсқаларын хатқа түсіріп қалдырған.

Қазақ әдебиетінің тарихында терең ойлы, өткір тілді, халық жадында жырланған ақындар аз емес. Солардың бірі-XIX ғасырда өмір сүрген көрнекті ақын, жырау, ағартушы Майлықожа Сұлтанқожаұлы. Ол-қазақ халқының рухани дүниесін, моральдық-этикалық құндылықтарын поэзия арқылы бейнелеген ірі тұлғалардың бірі. Оның шығармашылығы қоғамдағы әділетсіздікке, надандық пен құлдыққа қарсы үн қатты, халықты білімге, имандылық пен парасаттылыққа үндеді.

Майлықожаның өмір сүрген кезеңі-қазақ қоғамының тарихи тұрғыда күрделі өзгерістерге ұшыраған уақыты еді. Патша үкіметінің отарлық саясаты күшейіп, халықтың әлеуметтік жағдайы әлсіреген шақта, ел арасынан шыққан ақындар халықтың мұңын жырлап, рухани демеу бола білді. Майлықожа сол ақындардың алдыңғы қатарында тұрды. Ақынның поэзиясы-тек көркем туынды ғана емес, сонымен қатар терең философиялық, тәрбиелік мәні бар ұлттық мұра ретінде бағаланады.

Майлықожа Сұлтанқожаұлы - Сырдария өзенінің бойында, «Қосаткегай» қазақпен қой сонысы тұрған жерде 1835 жылы туған. Ол діни сауатты, кейіргі оқу отбасынан шыққан. Әкесі Сұлтанқожа да білімді, елге сыйлы адам болған. Ақын он төрт жасында әкесінен айырылып, Бородарттық жоқшылықта туған ол күнкөріс қамын қарастырып, қаралы жақтарға жоқтаулар шығарып берумен шұғылданады. Майлықожа бала кезінен-ақ сөз өнеріне, діни білімге құмар болып өсіп, медреседе оқып, араб, парсы тілдерін меңгереді. Бұл оның кейінгі шығармашылығына үлкен әсерін тигізеді. Майлықожаның ақындық жолы халық арасында кең таралған терме, нақыл, өсиет түрлерінде дамиды. Ол ел ішіндегі әр түрлі оқиғаларға үн қатып отырады, әділетсіз билікті, надандықты, екіжүзділікті сынға алды. Өз дәуіріндегі әлеуметтік теңсіздік, отарлық езгі, ел ішіндегі дау-жанжалдар оның жырларында көпінен көрініс тапты.

Майлықожа өз өмірінде ел ішінде

зор беделге ие болған. Халық оны данышпан, әділ, сөзге жүйрік, көреген ақын ретінде бағалаған. Ол 1898 жылы өмірден өткен. Бірақ оның артында қалдырған мол рухани мұрасы бүгінге дейін өз құндылығын жоғалтқан жоқ.

Майлықожаның шығармашылығы тереңмазмұнды, көпқырлы және халықтық сипатқа толы. Оның поэзиясы-халық өмірінің айнасы, рухани тәрбие мектебі іспетті. Ақын өлеңдерінде өмірдің мәні, адамгершілік, дін, мораль, әлеуметтік әділет мәселелері кеңінен қозғалады. Майлықожа-ислам дінінің негіздерін жетік білген, оны халыққа түсіндіруде поэзияны құрал еткен ағартушы. Оның көптеген өлеңдері мен термелері Алланың бірлігі, пайғамбар махаббатына сенімі, игілік пен жамандық, тағдыр мен есеп күні сияқты діни тақырыптарға арналған. Дінді құрғақ уағыз емес, адамгершілік-құлық түзейтін рухани жүйе ретінде қарастырады. Ақын шығармашылығының өзегі-адам тәрбиесі. Ол өзінің жырларында адалдық, шыншылдық, сабырлылық, әділеттілік сияқты қасиеттерді жоғары қояды. "Ар-ұят", "әке-шеше қадірі", "досқа адал болу" сияқты тақырыптар ақын жырларында жиі кездеседі. Бұл жырлар жастарға тәлім-тәрбие беруде маңызын жоймаған. Сонымен қатар, ақын поэзиясында әлеуметтік мәселелерге ерекше орын беріледі. Билердің әсташылығын, бисұлтандардың әділетсіздігін, ел ішіндегі алауыздықты батыл сынға алды. Мысалы, кейбір өлеңдерінде пара-қорлық, зікшілдік, надандық сияқты қоғам дертіне өткір тілмен наразылық білдірген. Майлықожа шығармашылығы-ағартушылық бағыттағы әдебиеттің жарқын үлгісі. Ол жастарды білім алуға, ғылым үйренуге шақырады. Ақын "оқы, ізден, пайдалы бол" деген идеяны үнемі алға тартты. Бұл тұрғыда оның ойлары Абайдың дүниетанымымен үндес келеді.

Майлықожа Сұлтанқожаұлы -XIX ғасырдағы қазақ әдебиетінің ірі өкілдерінің бірі. Оның шығармашылығы халықтың рухани дүниетанымын, ұлттық болмысын, тарихи кезеңдегі қоғамдық сананы бейнелеген ерекше мұра. Ол өзінің терең ойлы, тәрбиелік мәні зор поэзиясымен қазақ жазба әдебиетінің дамуына зор үлес қосты. Оның өнегелі жолы мен жырларындағы тағылымы кейінгі ақындар мен жыраушыларға зор ықпал етті. Оның ізін жалғастырғандар қатарында Шәкірт, Қашаған, Нұрхан Наушабайұлы, МешһүрЖүсіп Көпейұлы сияқты тұлғалар бар. Ақынның дін, адамгершілік, ұлттық бірлік жөніндегі идеялары XX ғасыр ақын-жазушыларының шығармаларында жалғасын тапты. Ақын шығармалары -тек әдебиет үлгісі ғана емес, ұлттық рухани дүниесін танытатын баға жетпес қазына. Оның жырларындағы тәрбиелік, философиялық ойлар бүгінгі таңда да мәнін жоғалтпаған. Елдік пен бірлікті, имандылық пен парасаттылықты насихаттайтын мұра-жас ұрпаққа бағытталған жол сілтеуші іспетті.

Майлықожа қазақ халқының рухани тарихында өшпес із қалдырған, ойы терең, тілі өткір, сөзі үлгі болған ақын. Оның шығармашылығы-XIX ғасырдағы қазақ қоғамының шынайы келбетін бейнелейтін, халықтың дүниетанымын рухани құндылықтарын насихаттайтын көркем дүние. Ақынның жырлары арқылы біз сол дәуірдегі әлеуметтік жағдайды, халықтың арман-тілегін, тәрбие мен білімге деген ұмтылысын, діни ұстанымдар мен моральдық қағидаларды терең түсіне аламыз.

Майлықожа шығармалары-қазіргі таңда да маңызын жоғалтпаған, ұлттық тәрбиенің қайнар көзі болып қала береді. Оның өнегелі сөздері жастарды адамгершілікке, имандылыққа тәрбиелеуде ерекше мәнге ие. Сондықтан, ақынның поэзиясы бүгінгі әдебиет пен мәдениеттің, сондай-ақ рухани тәрбиенің маңызды құрамдас бөлігі ретінде зерттеліп, насихатталуы қажет. Қазақ әдебиеті тарихында Майлықожа-терең ойлы, өлімін халық жырлаған, ұрпаққа үлгі болардық көшелер тұлға. Оның рухани мұрасы-ұлттық мәңгілік құндылығы. Мұны оның өлеңдері қалталанушылары кейінге жалғасы

Мезгілдің өткенін сезінем дерейді. Майлықожа жырларыныңбіртағыйадам өмірінің табиғат аясындағы күйлерін көрсетуге құрылғанын аңғарамыз. Табиғаттың ақын қалдырған кестелі суреттерінің ең биігі –«Жылдың төрт мезгілі».

Кейінде Майлықожа өз басы мен тіршілік тұрмысының кейбір жақсылық өте қысқа өлеңге айналдырып, оған әлеуметтік астар беріп отырады.

Ақынның әлеуметтік бетін шынайы көрсететін шығармаларының бір парасы-елдің «шекелер балақ, шұбар тестерін» сынап-мінеуге арналғандары. Мұндайда ақын көрінісін ақ алмастай жанымдай жауап тұсады. Еттен өтіп, сүйекке жететін ащы мысқыл-сықағы тиген жерін тоталайындай күйдіреді. Жалпы қазақ арасында, әсіресе Ұлы жүз айналасында, елатқа айналған мына бір салт ақынның сын-сықақшылдық қабілетін қайнаудай жарасуына мол мүмкіндік бергендей.

Майлықожа біз жүйелеп жүрген Қазығұрт-Қаратау аймағының әдебиет мектебінің аса ірі тұлғасы. Оның толғау-термелеріндегі терең мазмұны, түйінді, қорытындылары өмірлік өзінен алынған, өзіндік сары мол, сөз асыл болып отыр. Ақынның өз сөзімен айтқанда:

Парасатты ер жігіт,
Жақсыдан ғибрат алады.
Ерінбей бейнет еткеннің,
Еңбегі дейді жанады.

Еңбек пен парасаттылықтан ғибрат алу керектігін ұсына отырып, өз ойын анық білдіруді мақсат етеді. Оның ұрпаққа қалдырған мол мұраларын зерделей келе, нақыл термелер жазуда шеберлік танытқанын байқадық. Майлықожа өмір, елім, ақын, халық деген ұғымдарды ұштастыра жырлап, олардың ара-қатынасын тұжырымды түрде беруге келгенде шеберлік көрсетеді.

Майлықожа жырларынан Алтайдағы тенкеріс шебінде жүрген әрбір азаматтың ертеңіне игілік, жастарға ләк, абыройына кеменгері болғанын байқауға болады.

"Жырымен тарих сөйлейді,
Көне мен жаңа өрлейді.
Майлықожадан қалған сөз-
Ұрпақ санасын емдейді."-деген Майлықожа сынды елдің бірлігі мен халықтың бірлігін ту еткен ерлік пен кісілікке толы шығармалары халқының рухани көгін тазалап тұратын өмірлік туынды болып жасай береді.

Ардақ ЖАППАРҚҰЛ,
"Руханият-Әбу Насір ал-Фараби музейі" МКҚК-ның
ғылыми қызметкері.

• Дінің тұрсын дін аман

ДӘСТҮРДІ ДӘРІПТЕЙТІН АРНАЙЫ САБАҚТАРДЫ МЕКТЕПТЕР НЕГЕ ҰЙЫМДАСТЫРМАЙДЫ?

Қазақ халқының ғасырлар бойы қалыптасқан салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары – ұлттық бірегейлігіміздің ажырамас бөлігі. Дәстүр арқылы ұрпақтан-ұрпаққа мәдени құндылықтар, өмір сүру қағидалары, этика мен тәрбие беріледі. Қазіргі таңда ұлттық құндылықтарды сақтау мен дәріптеу маңызды мәселелердің бірі болып отыр. Дегенмен, Қазақстан мектептерінде арнайы дәстүр сабақтары енгізілмеген, ал ұлттық тәрбиенің басым бөлігі басқа пәндер аясында ғана қарастырылады.

Осы тұрғыда «Неліктен мектептерде дәстүрді дәріптейтін арнайы сабақтар ұйымдастырылмайды?» деген сұрақ өзекті. Бұл мәселені түсіну үшін бірнеше факторларды қарастыру қажет.

Білім беру жүйесіндегі стандарттар бірінші фактор. Қазақстанның орта білім беру жүйесі мемлекеттік стандарттарға негізделген. Оқу бағдарламалары белгілі бір пәндер жиынтығынан тұрады және ол жыл сайын жаңарып, халықаралық талаптарға сәйкестендіріліп отырады. Дәстүрді дәріптейтін арнайы сабақтарды енгізу үшін оқу бағдарламасына өзгеріс енгізу қажет, ал бұл ұзақ әрі күрделі процесс.

Қазіргі таңда қазақ тілі мен әдебиеті, тарих, өзін-өзі тану, Қазақстан географиясы, музыка, еңбек сабақтары сияқты пәндерде ұлттық дәстүрлер мен құндылықтар белгілі бір дәрежеде қамтылады. Бірақ оларда дәстүрге қатысты терең талдау жасалмайды, көбінесе жалпылама сипатта ғана беріледі. Егер дәстүрді дәріптейтін арнайы пән енгізілсе, онда оның мазмұнын нақтылау, оқыту әдістемесін жасау, мұғалімдерді даярлау мәселелері туындайды.

Оқу жүктемесінің көптігінде жоғарыдан шығармау керек. Қазіргі мектеп бағдарламасы оқушыларға көп ақпарат береді және көптеген пәндерді қамтиды. Оқушылардың күнделікті сабақ кестесі өте тығыз, оларға міндетті пәндерден бөлек таңдау курстары, үйірмелер, қосымша сабақтар беріледі. Егер дәстүрді дәріптейтін арнайы сабақ енгізілсе, ол басқа пәндердің сағатын қысқартуды немесе оқушыларға қосымша жүктеме беруді талап етеді.

Мұндай пәнді енгізу үшін:

• Басқа пәндердің сағаттарын азайту қажет

• Қосымша факультатив ретінде ұсыну керек,

• Мектеп бағдарламасын жаңарту керек.

Алайда, бұл шешімдерді қабылдау білім министрлігінің құзырында болғандықтан, мектептер өз бетінше арнайы дәстүр сабағын енгізе алмайды.

Мұғалімдердің дайындық деңгейіде себеп. Дәстүрді дәріптейтін пәнді енгізу үшін оны оқытатын мамандар даярлануы тиіс. Бүгінде мектеп мұғалімдері тарих, әдебиет, өзін-өзі тану сабақтарында ұлттық құндылықтар туралы айтып жүр. Бірақ дәстүрді терең зерттеп, оны ғылыми тұрғыда талдай алатын мамандар аз.

Егер арнайы дәстүр пәні енгізілсе, онда:

• Мұғалімдерге арнайы дайындық курстарын ұйымдастыру қажет,

• Оқу бағдарламасын әзірлеу керек,

• Дәстүр туралы толыққанды ғылыми-танымдық материалдар дайындалуы тиіс.

Бұл процесс ұзақ уақыт пен қаржылық ресурстарды қажет етеді. Сондықтан мектептер әзірге қолданыстағы пәндер аясында ұлттық құндылықтарды дәріптеуге тырысады.

Қазіргі заман мен дәстүрдің қарама-қайшылығын ескеру міндетті. Жаһандану заманында жастардың қызығушылықтары өзгеріп келеді. Ғаламтор, әлеуметтік желілер, заманауи мәдениет ұлттық дәстүрлерді көлеңкеде қалдырып жатады. Кейбір жастар дәстүрді ескінің қалдығы деп қабылдап, оған қызықпайды. Егер арнайы дәстүр пәні енгізілсе, оны оқушылардың барлығы бірдей ынтамен оқымауы мүмкін.

Сондықтан мектептерге ұлттық дәстүрлерді қызықты форматта дәріптеу маңызды:

• Ойын түрінде

• Заманауи технологияларды қолдана отырып

• Видеосабақтар, анимациялар, интерактивті материалдар арқылы.

Бірақ мұның бәрін ұйымдастыру қосымша қаржы мен уақытты талап етеді.

Дәстүрді дәріптеудің альтернативті жолдарын қарастырған жөн. Арнайы пән енгізу мүмкін болмаса да, мектептер дәстүрді дәріптеудің басқа жолдарын қарастыра алады:

• Факультативтік курстар – оқушылар өз еркімен ұлттық дәстүрлер туралы қосымша сабақтарға қатыса алады.

• Тәрбие сағаттары – әр сыныпта белгілі бір тақырыпқа арналған ұлттық тәрбие сағаттары өткізілуі мүмкін.

• Мәдени іс-шаралар – мектептерде ұлттық мерекелер мен дәстүрлерге арналған арнайы іс-шаралар, жарыстар, театрландырылған қойылымдар ұйымдастырылады.

• Ұлттық үйірмелер – қолөнер, айтыс, күй, ұлттық тағам дайындау сияқты дәстүрлі өнер түрлерін үйрететін үйірмелер ашуға болады.

Егер мектеп әкімшілігі мен ата-аналар осы бағытта белсенділік танытса, ұлттық дәстүрлерді дәріптеу тиімдірек болар еді.

Мектептерде дәстүрді дәріптейтін арнайы пәннің болмауының негізгі себептері – оқу бағдарламасының тығыздығы, мұғалімдердің жеткіліксіз дайындығы, ресурстық шектеулер және қазіргі заман талаптары. Дегенмен, ұлттық құндылықтарды дәріптеу басқа пәндер, факультативтер, мәдени іс-шаралар арқылы жүзеге асырылуда. Егер болашақта бұл мәселе мемлекеттік деңгейде қарастырылып, арнайы әдістеме жасалса, мектеп бағдарламасына дәстүрді тереңірек үйрететін пән енгізу мүмкіндігі артуы мүмкін. Ұлттық құндылықтар – ұлттың болашағы, сондықтан оны дәріптеу – тек мектептердің емес, бүкіл қоғамның міндеті.

Қ.САЛЫҚБАЕВ,
Ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын ұйымдастыру бөлімінің басшысы.

ТҮРЛІ ДІН – БІР ОТАН

Қазақстан – көпұлтты, көпконфессиялы мемлекет. Ел халқының түрлі этнос өкілдері мен дін ұстанушылары бейбіт өмір сүріп келе жатқаны – біздің еліміздің басты құндылықтарының бірі. Бұл – оңайлықпен келмеген жетістік. Мемлекетіміздің жүргізіп отырған салиқалы саясатының, халықтың саналы көзқарасының, дін өкілдерінің өзара түсіністігінің нәтижесі.

«Ырыс алды – ынтымақ» деген қазақ халқы қай дәуірде де татулықты ту еткен. Бүгінде елімізде ислам, христиан, иудаизм, буддизм сияқты түрлі діндерге сенушілер өмір сүреді. Бұл діни сан алуандылық – қоғамдық тұрақтылыққа қауіп емес, керісінше, байлыққа айналуы тиіс. Ол үшін конфессияаралық келісім мен өзара сыйластықты сақтай білу маңызды.

Соңғы жылдары әлемде діни экстремизм мен радикализмнің күшеюі көптеген елдердің ішкі бірлігіне сынақ болып отыр. Қазақстан мұндай қауіптің алдын алу үшін бірнеше кешенді саясат жүргізіп келеді. Қоғамда түрлі дін өкілдерінің ашық диалог орнатуы, өзара құрмет пен төзімділік принциптерін ұстануы – осы бағыттағы маңызды қадамдар.

Елімізде әр үш жыл сайын өткізілетін Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі – Қазақстанның дінаралық татулықты нығайтудағы рөлінің жарқын дәлелі. Бұл форумда түрлі дін жетекшілері бір үстел басында отырып, жаһандық мәселелер бойынша пікір алмасады. Мұндай бастама әлем бойынша сирек кездесетін тәжірибе.

Сонымен қатар, елімізде діни бірлестіктермен байланыс жөніндегі кеңестер, Дін істері басқармалары, Ақпараттық-түсіндіру топтары тұрақты жұмыс істейді. Бұл құрылымдар халық арасында діни сауаттылықты арттыруға, жастардың жат ағымдарға ілесуінің алдын алуға бағытталған жұмыстарды іске асыруда.

Конфессияаралық келісімді сақтау – тек мемлекет пен дін басыларының міндеті емес. Бұл – әрбір азаматтың, әсіресе, жастардың парызы. Жастар діни сенімге байланысты өзгелерге сыйластықпен қарап, ұлттар мен діндер арасындағы келісімді сақтай білуі қажет. Қоғамдық өмірге белсенді араласып, ел болашағына үлес қосуы – шынайы отансүйгіштіктің белгісі.

«Түрлі дін – бір Отан» қағидаты – біздің мемлекетіміздің бейбіт даму жолындағы темірқазығы. Бұл тек ұран емес, нақты әрекетке негізделген идеология. Біз әртүрлі дін өкілдері бірлік пен өзара түсіністік негізінде өмір сүргенде ғана еліміздегі тұрақтылықты, бейбітшілікті сақтап қала аламыз.

Бейбітшілік пен келісім – әрбір азаматтың жүрегінде бастауы бар құндылық. Оны бағалау – барлығымыздың ортақ міндетіміз.

Қазіргі әлемде діни алауыздық салдарынан туындаған қақтығыстар мен қайшылықтар жиі орын алуда. Мұндай жағдайда дінаралық татулықты сақтау – кез келген мемлекет үшін өмірлік маңызды мәселе. Қазақстан – бұл бағытта әлемге үлгі бола алатын мемлекеттердің бірі. Біздің елде түрлі дін өкілдері бейбіт, сыйластықта өмір сүріп келеді.

Қазақстанда ислам, христиан, иудаизм, буддизм секілді ірі әлемдік діндер мен дәстүрлі наным-сенімдердің өкілдері өзара түсіністікте өмір сүруде. Бұл – еліміздің саналы саясатының, азаматтық жауапкершіліктің және зайырлы қағидаттардың жемісі.

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің Астанада тұрақты өтуі – Қазақстанның тек ел ішінде ғана емес, жаһандық деңгейде де дінаралық диалог орнатуға үлес қосып жатқанын көрсетеді.

Тарих көрсеткендей, ұлттар мен діндер арасындағы түсінбеушілік пен алауыздық соңы қақтығысқа, мемлекет тұтастығының бұзылуына әкелуі мүмкін. Ал татулық пен бірлік бар жерде даму, өсіп-өркендеу болады. Сондықтан әрбір азамат діни айырмашылықты емес, ортақ құндылықтар мен Отанға деген сүйіспеншілікті жоғары қоюы керек.

Жастар – елдің ертеңі. Сондықтан олардың бойында діни төзімділік, түрлі сенім иелеріне құрметпен қарау мәдениетін қалыптастыру – аса маңызды. Мектептер мен жоғары оқу орындарында дінтанулық білім беру, діни сауаттылықты арттыру – дінаралық татулықты сақтаудың басты жолдарының бірі.

Дінаралық татулық – ел бірлігінің, бейбітшіліктің және тұрақты дамудың кепілі. Әр адам бұл құндылықты бағалап, оны сақтауға үлес қосуы тиіс. Біздің мақсат – әртүрлі сенім иелерінің бір шаңырақ астында тату өмір сүруі. Осы арқылы Қазақстан әлемге татулықтың, келісімнің, өркениетті үнқатысудың үлгісін көрсетіп келеді.

Г.БЕКЖАН
Түркістан облысы дін істері басқармасы Дін мәселелерін зерттеу орталығы КММ теолог маманы.

• Дінің тұрсын дін аман

ҒАЛАМТОР КЕҢІСТІГІНДЕГІ ДІНИ НАСИХАТ

Адамзат ХХ ғасырдың екінші жартысынан бастап технологиялық төңкеріс кезеңін бастан кешуде. Бүгінгі біз өмір сүріп отырған XXI ғасыр – инновацияның шарықтау кезеңіне жетіп қалған заман. Жаңа технология көз ілеспес жылдамдықпен қарқынды түрде дамып келеді. Осы факторлардың себебінен өндірістік қоғам виртуалды қоғамға айналып үлгерді. Сол себептен қоғамдағы қатынастардың форматы да виртуалды қоғам талаптарына сай трансформацияға ұшырады. Қоғамдағы діни қатынас та бұл өзгерістен тысқары қалмады. Қоғамның рухани қажеттіліктерін қанағаттандыратын бұл сала да жаңа форматқа және жаңа форматқа енді. Демек, діни насихаттаудың әдіс-тәсілдері де жаңа қоғамға және жаңа қоғамдық санаға сәйкес жүргізіледі.

Жалпы әлемдік желіні пайдаланушылар арасында Ислам дінінің қарсыластары құрған тұзаққа ілініп, теріс бағытқа бет бұрған азаматтарымыз жыл санап көбейіп келеді. Соның салдарынан көпшілік Ислам дінін қоғамға, бүкіл әлемге төнген қауіп-қатер ретінде қабылдайтын жағдай қалыптасты.

Ғаламтордағы діни насихаттың артықшылықтары:

1. Кең ауқымды аудиторияға жету:

Ғаламтор арқылы діни ақпараттар әлемнің түкпір-түкпіріне таралады.

2. Жылдамдық пен қолжетімділік: Кез келген уақытта, кез келген жерде діни мәліметтерге қол жеткізу мүмкіндігі бар.

3. Әртүрлі форматтағы контент: Мәтін, аудио, видео түріндегі материалдар арқылы діни білім беру тиімділігі артады.

Ғаламтордағы діни насихаттың қауіптері:

1. Деструктивті ағымдардың ықпалы: Ғаламторда теріс діни ағымдардың материалдары кеңінен таралуда.

2. Діни сауатсыздықтың салдары: Кейбір жастар ғаламтордағы ақпараттарды дұрыс түсінбей, адасуы мүмкін.

3. Жалған ақпараттың таралуы: Ғаламторда сенімсіз дереккөздерден алынған жалған діни мәліметтер көп.

Шешу жолдары:

– Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы (ҚМДБ) ғаламторда белсенділік танытып, сенімді ақпарат көздерін ұсынуы қажет.

– Жастар арасында діни білім беру жұмыстарын күшейту маңызды.

– Теріс діни ағымдардың материалдарын анықтап, оларды бұғаттау шараларын жүргізу қажет.

Қорытындылай келсек, интернет желісінің өзіндік ерекшеліктері діни тұрғыда күн санап артып келеді. Интернет өз алдына виртуалды ақпараттық қоғамды қалыптастырып, діни аспектілерді де қамтып үлгерді. Қоғамдық сипат алған бұл құбылысқа икемделе отырып, қоғамдағы діни қатынастарды реттейтін сегмент қалыптастыруды Қазақстан қоғамы үшін маңызы өте зор. Бұл мәселеге негіз болып отырған фактор – қазіргі заман талабы. Виртуалды ақпараттық қоғам форматына сай икемделе отырып, интернет ресурстарын қолдану арқылы дінді насихаттау – ақпараттық қоғамның қажеттілігі. Осы қажеттіліктің орнын толтыра алмаған кез-келген дін ерушілерінен көз жазып, сол дінді ұстанушылардың қатары сирей береді. Кез-келген дін сол дінді ұстанушылардың және жақтайтындардың саны мен сапасымен қуатты болады. Интернеттің осындай тиімділігін сезінген кез-келген дін оны пайдалануды шектемейді.

Қ.МОЛДАБЕК,
Теолог маман.

ЕРДІҢ АТЫН ЕҢБЕК ШЫҒАРАДЫ

Адам өмірінің мәні – әрекетте, ал сол әрекеттің шын келбеті – еңбекте көрінеді. Қазақ халқы ежелден еңбекке ерекше мән берген халық. «Ердің атын еңбек шығарады» деген терең мағыналы мақал сөз осының айқын дәлелі. Бұл сөз тек бір адамның өмір жолын емес, бүкіл ұлттың рухани, мәдени, әлеуметтік дамуына әсер еткен қағида іспеттес. Ол – қарапайым ғана мақал емес, өмір сүру философиясы. Адам өміріндегі ең басты құндылықтардың бірі – еңбек. Адал еңбек, маңдай тер, табандылық арқылы ғана адам өз өмірін мағыналы ете алады. Қазақ халқының «Ердің атын еңбек шығарады» деген мақалы – осыны терең түсіндіретін дана сөз. Бұл мақал адамның қадірі, беделі, қоғамдағы орны – бәрі де оның істеген ісіне, төккен теріне байланысты екенін аңғартады. Бұл сөздің түпкі мәні – адамның қадір-қасиеті, қоғамдағы орны, ел ішіндегі абыройы тек еңбекпен ғана бағаланатынын көрсетеді. Ежелгі көшпелі өмірдің өзінде халқымыз еңбекқорлықты, адал маңдай термен табыс табуды, шынайы еңбекті ерекше құрметтеген. Халқымыз ертеден-ақ еңбекті қасиет тұтып, «Ердің атын еңбек шығарады» деп бекер айтпаған. Бұл мақал – мағынасы терең, өмірлік ұстаным болуға лайық сөз. Адамның қадірі мен құрметі тек сөзімен емес, ісімен, маңдай терімен өлшенеді. Еңбектің құдіретін түсінген ел ешқашан азбайды, тозбайды. Себебі еңбек — елдіктің де, ерліктің де негізі.

1. Еңбек – елге пайда, адамға абырой. Еңбек – адамды шыңдайтын, оны биікке жетелейтін күш. Жай ғана күн көріс үшін емес, елге пайда, ұрпаққа өнеге болар іс тындыратын азаматтарды халық әрқашан құрмет тұтқан. Қай заманда да ел ішінде еңбегімен ерекшеленген адам биікке көтерілген. Еңбек еткен ер – елдің тірегі, халықтың үлгісі болған. Мысалы, Абай Құнанбайұлы ақын ретінде ғана емес, халқын оқу-білімге үндеген ағартушы ретінде де еңбегімен елеулі. Ол қазақ қоғамының ой-санасын ояту үшін өмірін арнады. Мұндай мысалдар қазақ тарихында аз емес. Қазақ тарихында батырлар, шешендер, билер, ақындар мен еңбек адамдары тек жеке мүдде үшін емес, елінің, жұртының болашағы үшін қызмет еткен. Еңбегімен көзге түскен азаматтар ел есінде атымен емес, ісімен қалған. Мысалы, ұлы тұлғаларымыз – Ыбырай Алтынсарин, Ахмет Байтұрсынұлы, Әлихан Бөкейханов – бәрі де еңбек арқылы халыққа танылды, ұлттың рухани дамуына өлшеусіз үлес қосты.

2. Бүгінгі еңбек – білім мен білікте. Қазіргі таңда да еңбек маңызын жойған жоқ. Бүгінгі қоғамда адал еңбектің бағасы тіпті де арта түсті. Кәсіп ашып, табыс тауып жүрген азаматтар, елдің білімін көтеріп жүрген ұстаздар, адам өмірін сақтап жүрген дәрігерлер – бәрі де өз еңбегімен танылып жатыр. Олар – нағыз «ердің атын шығарған» тұлғалар. Бүгінгі таңда еңбек ету ұғымы бұрынғыдан да кеңейіп отыр. Қара жұмыс қана емес, ақылмен, біліммен еңбек ету алдыңғы орынға шықты. Мұғалім, дәрігер, ғалым, кәсіпкер – бәрі де қоғамның көтеруші күші. Олар әр күнін маңдай терімен, тынымсыз ізденіспен өткізіп, ел дамуына үлес қосуда.

3. Кәсіппен, біліммен еңбек ету – заман талабы. Қазіргі заманда еңбек тек физикалық күшпен шектелмейді. Білім алып, кәсіби шеберлікке ұмтылып, елдің экономикасын, ғылымын, мәдениетін дамыту да үлкен еңбек. Заманауи кәсіпкерлер, ұстаздар, дәрігерлер, ғалымдар – бәрі де адал еңбекпен ел дамуына үлес қосып жүр. Мысалы, ауылда бір шаруашылық ашып, жер еккен диқандардың табандылығы – осы сөздің дәлелі. Олар күннің аптабында да, жаңбырлы кезде де тыным таппай еңбек етіп, ел ырысын еселеп отыр.

4. Жастар – еңбекке еліктейтін ұрпақ. Жастар үшін бұл сөз – үлкен тәрбие, ерекше өнеге іс. Арман мен мақсатқа жетудің жалғыз жолы – еңбек. Ешбір табыс дайын күйінде келмейді. Адал еңбекпен келген жеңіс қана шынайы қуаныш сыйлайды. Сондықтан да, әр адам өз саласында тер төгіп, елге қызмет етсе – аты да, абыройы да биіктейді. Қазірден бастап адал еңбекке бейімделген ұрпақ болашақта ел тізгінін сеніммен ұстай алады. Еңбекқорлық – табыстың кілті, адамның ішкі қуаты мен тәртібін тәрбиелейді. Арман мен мақсатқа жетудің төте жолы – тынымсыз еңбек.

5. Жастарға өнеге – еңбек арқылы өрлеу. Жастар үшін де бұл мақал – рухани бағдар, өмірлік бағыт болуы тиіс. Бүгінгі заманда табысқа жетудің жолы – дайыншылық емес, табандылық пен еңбек. Жаңа кәсіп бастаймын, маман боламын, елге қызмет етемін деген әрбір жас ең алдымен әрекет етуді, маңдай термен жетуді мақсат етуі қажет. Себебі арманға апарар жалғыз жол – еңбек жолы. Білім алу, ізденү, тәжірибе жинау, өз қабілетін дамыту – осының бәрі күнделікті еңбек арқылы келеді. Қазіргі жастарға үлгі боларлық дүние – табандылық пен еңбекқорлық. Жастайынан еңбектенген адам – қай салада болса да, жетістікке жетеді. Білім алу, кәсіп бастау, спортпен шұғылдану, шығармашылыққа ұмтылу – бұның бәрі де маңдай термен келетін жетістіктер. Сондықтан да «Еңбек түбі – береке» деген мақал ешқашан өзектілігін жоймайды.

Қорытындылай келе, «Ердің атын еңбек шығарады» деген сөз – өмір шындығы, қазақтың қағидаға айналған даналығы – уақыттан озып туған өмір шындығы. Бұл сөз – еңбекке құрмет, маңдай терге тағзым, адал іске адалдық. Адам баласы қай ғасырда өмір сүрсе де, қандай кәсіппен айналысса да, өзінің орны мен атын еңбегімен қалдыруы тиіс. Себебі шын атақ – төбеңізде емес, елдің жүрегінде, халықтың алғысында. Адам ісімен көрікті, ел еңбекқор жанды еске сақтайды. Сондықтан қай істе де шын ниетпен, адал еңбекпен әрекет етіп, өз атымызды ел есінде қалдыратындай дәрежеге жетейік. Себебі нағыз ерлік – маңдай термен келген табыс. Қазақ халқы ер-азаматты тек шапанымен емес, істеген ісімен, төккен терімен бағалаған. «Ердің атын еңбек шығарады» деген сөздің астарында үлкен тәрбие жатыр – адал еңбек, табандылық, елге қызмет ету. Қай салада болмасын, өз ісіне адал, жауапкершілікпен қарайтын адам – елдің сүйіспеншілігіне бөленіп, тарихта аты қалады. Сондықтан бүгінгі ұрпақ та бұл даналықты өмірлік ұстанымына айналдырса, еліміздің болашағы жарқын болары сөзсіз. Адамның өмірлік миссиясы – өз қабілетін ел игілігіне жарату. Бұл жолда қиындықтар мен кедергілер болары сөзсіз. Бірақ нағыз еңбекқор адам сол қиындықтарға мойымайды, керісінше шыңдала түседі. Еңбектің дәмін татқан адам ғана нағыз жеңістің де, жетістіктің де қадірін біледі. Ал ондай адамды ел де бағалайды, ұрпақ та үлгі тұтады. Сондықтан да, ердің атын шығаратын – атақ емес, байлық емес, табанды төккен тері мен жан-тәнімен жасаған еңбегі.

М.САЛИХОДЖАЕВ,
Түркістан облысы
дін істері басқармасының
Дін мәселелерін
зерттеу орталығы
КММ-нің теолог маманы.

ҚҰҚЫҚ БҰЗУШЫЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛУ – ҚАУІПСІЗ ҚОҒАМНЫҢ КЕПІЛІ

[illegible]

Талапты ауыл округі әкімі аппараты.

ХАБАРЛАМА

"Қазсушар" РМК-ның Түркістан филиалы, Отырар өндірістік бөлімшесінің 2025 жылғы бірыңғай тарифтік смета бойынша бекітілген шығындарының I -жартыжылдық нақты орындалуы туралы су тұтынушылар алдында есеп беру жиналысы ағымдағы жылдың 24 шілде күні филиалдың Түркістан қаласындағы кеңсесінде сағат 15:00 де өтеді.

Мекен жайы: Түркістан қаласы, Қазыбек би көшесі, №196 үй.

Отырар ӨБ

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Kazakhstan Central Asia (Қазақстан Орталық Азия)» корпоративтік қоры Шымкент қаласы, Абай ауданы, «Тұлпар» шағын ауданы, 51 үй. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 96 – бабына сәйкес «Түркістан облысындағы BOZJBAN әуежайындағы "в777-300er" ұшағын қабылдау үшін перронды кеңейту және РД-В ұзарту жұмыс жобасы үшін «Қоршаған ортаны қорғау бөлімі» (ҚОҚБ), көпшілік талқылау арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізетінін хабарлайды. Қоғамдық талқылау 04.08.2025 ж. бастап 5 жұмыс күні ішінде өтеді. Жобалық құжаттама пакетімен ескертулер және ұсыныстар беру үшін бірыңғай экологиялық порталында (https://ndbecology.gov.kz) танысуға болады. Анықтама телефоны +77018474319.

Талқыланып жатқан жобалар бойынша ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық талқылаудың соңғы күні сағат 18.00-ге дейін қабылданады.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Корпоративный фонд «Kazakhstan Central Asia (Казахстан централ Азия)» г. Шымкент, Абайский район, Микрорайон «Тулпар», дом 51, в соответствии ст. 96 Экологического Кодекса Республики Казахстан, уведомляет о проведении общественных слушаний в форме публичных обсуждений по проекту «Раздел охраны окружающей среды» для рабочего проекта «Расширение перрона и удлинение РД-В для приема самолета B777-300er на аэродроме BOZJBAN в Туркестанской области». Публичные обсуждения состоятся с 04.08.2025 г. в течении 5 рабочих дней. С пакетом проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале (https://ndbecology.gov.kz) для предоставления замечаний и предложений. Телефон для справок: +77018474319.

Замечания и предложения по обсуждаемым проектам принимаются до 18:00 часов последнего дня публичного обсуждения.

Т.Мұратбаев атындағы шағын жинақты жалпы орта мектебінің ұжымы мен бастауыш кәсіподақ ұйымы осы мектептің қазақ тілі пәні мұғалімі Өмірем Айжанға сіңлісі, кіші қызметкері Дүйсен Мырзахановаға анасы

Бекжанқызы Несібелінің

қайтыс болуына байланысты ауыр қайғыларына ортақтасып көңіл айтады.

Т.Мұратбаев атындағы шағын жинақты жалпы орта мектебінің ұжымы мен бастауыш кәсіподақ ұйымы осы мектептің бастауыш пәні мұғалімі Мырзасейітова Айсұлуға әкесі, кіші қызметкері Өмірем Ерланға қайын атасы

Мырзасейітов Бауыржан Керімбайұлының

қайтыс болуына байланысты ауыр қайғыларына ортақтасып көңіл айтады.

ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНДЕГІ ТАҢДАУЛЫ 100 КІТАПТЫ БІРГЕ АНЫҚТАЙЫҚ!

[illegible]

Рахия МАҚТАБЕКОВА,
Отырар кітапханасының ақпараттық-библиографиялық қамтамасыз ету бөлімінің меңгерушісі

• Жемқорлық-індет, оны жою-міндет

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ – ҚАУІПТІ КЕСЕЛ

[illegible]

Б.ДАУЛЕТОВА,
Қоғам ауылдық модельді кітапханасының меңгерушісі.

ОТЫРАР алқабы

Директоры
Азат Төлеңұлы ӘМІРБЕКОВ

Бас редакторы
Кәдірхан Сейілханұлы МАХАНБЕТ

Түркістан облысы,
Отырар ауданы әкімдігі
"Отырар алқабы" газеті
жауапкершілігі шектеулі серіктестігі.

Редакцияның мекен-жайы:
160700, Шәуілдір ауылы,
Д.Алтынбеков көшесі, №3-үй.
Байланыс телефондары:
8 /72544/ 21-3-48
Біздің электрондық поштамыз:
Oturaralkabu@mail.ru

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникация министрлігінде 2017 жылғы 13 желтоқсанда тіркеліп, оған №16791-Г куәлігі берілген.
Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі Түркістан облысының Әділет департаментінің Отырар аудандық Әділет басқармасында 2017 жылғы 14 шілдеде қайта тіркеуден өткізілді.

Газет редакцияның компьютер орталығында терілін, құрастырылды. Жеке кәсіпкер «PrintSap» баспаханасында басылды. Шымкент қаласы, Т.Әлімқұлов көшесі №22.
Индекс: 66741. Автордың пікірі редакция көзқарасын білдірмейді. Суреттердің сапасына редакция жауап бермейді. Компьютерлік беттен екі жарым беттен (250 жол) асқан материалдар қабылданбайды. Қолжазбалар авторға қайтарылмайды.
Тапсырыс: № 1614 Таралымы: 5189.

Объявление на странице 8.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Kazakhstan Central Asia (Қазақстан Орталық Азия)» корпоративтік қоры. Шымкент қаласы, Абай ауданы, «Тұлпар» шағын ауданы, 51 үй. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 96 - бабына сәйкес «Түркістан облысындағы BOZJBAN әуеайлағында "в777-300er" ұшағын қабылдау үшін перронды кеңейту және РД-В ұзарту жұмыс жобасы үшін «Қоршаған ортаны қорғау бөлімі» (ҚОҚБ), көпшілік талқылау арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізетінін хабарлайды. Қоғамдық талқылау 04.08.2025 ж. бастап 5 жұмыс күні ішінде өтеді. Жобалық құжаттама пакетімен ескертулер және ұсыныстар беру үшін бірыңғай экологиялық порталында (https://ndbecology.gov.kz) танысуға болады. Анықтама телефоны +77018474319.

Талқыланып жатқан жобалар бойынша ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық талқылаудың соңғы күні сағат 18.00-ге дейін қабылданады.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Корпоративный фонд «Kazakhstan Central Asia (Казахстан централ Азия)». г. Шымкент, Абайский район, Минкрарайон «Тулпар», дом 51, в соответствии ст. 96 Экологического Кодекса Республики Казахстан, уведомляет о проведении общественных слушаний в форме публичных обсуждений по проекту «Раздел охраны окружающей среды» для рабочего проекта «Расширение перрона и удлинение РД-В для приема самолета В777-300er на аэродроме BOZJBAN в Туркестанской области». Публичные обсуждения состоятся с 04.08.2025 г. в течении 5 рабочих дней. С пакетом проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале (https://ndbecology.gov.kz) для предоставления замечаний и предложений. Телефон для справок: +77018474319.

Замечания и предложения по обсуждаемым проектам принимаются до 18.00 часов последнего дня публичного обсуждения.